

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY-4101-09-06/2012
P/12/131

Bydgoszcz, dnia lipca 2012 r.

Pan
Arkadiusz Kuźmiński
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Bydgoszczy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bydgoszczy, zwanej dalej „PSSE”, kontrolę z zakresu sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w latach 2011–2012 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 4 lipca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PSSE w zakresie objętym kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe.

1. PSSE podejmowała działania – z uwzględnieniem technicznych i finansowych możliwości – zmierzające do aktualizacji posiadanej ewidencji podmiotów (obiektów) objętych ustawowym bieżącym nadzorem sanitarnym. Podstawowe źródła informacji o działających podmiotach to: wnioski o rozpoczęcie działalności, karty zgłoszeń pracodawców, współpraca z innymi urzędami, organami i inspekcjami, wpływające interwencje, obserwacje prowadzone podczas kontroli w terenie, doniesienia medialne. W PSSE przestrzegano zasady, że obiekt nieskontrolowany w danym roku podlega obowiązkowej kontroli w roku następnym.

¹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82

2. Przedsięwzięcia ujęte w planach działalności PSSE na 2011 r. i 2012 r. były zbieżne z „Wytycznymi Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego” w Bydgoszczy do planowania działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa kujawsko-pomorskiego na ww. okres. W planach działalności PSSE i w harmonogramach nadzoru nad obiektami ujęto przedsięwzięcia wraz z wyznaczeniem osób nadzorujących i je realizujących. W roku 2011 pracownicy PSSE wykonali 3 238 badań, przeprowadzili 9 665 kontroli, wydali 1 042 decyzje merytoryczne i 2 347 decyzji płatniczych. W I kwartale 2012 r. wykonano 754 badań, 1 956 kontroli, wydano 305 decyzji merytorycznych oraz 357 decyzji płatniczych.

3. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy (dalej „PPIS”), zgodnie z art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej², przekazał za okres 2011 r. informację o stanie bezpieczeństwa zarówno Radzie Miasta Bydgoszczy jak i Radzie Powiatu Bydgoskiego. W obu „informacjach” opisano szczegółowo podstawowe zagrożenia oraz wyliczono działania skutkujące poprawą stanu sanitarnego w Mieście jak i Powiecie Bydgoskim.

Na podstawie m. in. przedłożonych dokumentów i wyjaśnień pracowników ustalono, że działalność PSSE w badanym okresie przynosiła realną poprawę w takich obszarach jak: nadzór przeciwepidemiologiczny, higiena dzieci i młodzieży, prewencja chorób zawodowych, nadzór nad obiektami komunalnymi oraz higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku. I tak między innymi:

- W odniesieniu do obszaru „higiena dzieci i młodzieży” w oparciu o zalecenia PSSE: zwiększono dostęp do ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach sanitarnych, podniesiono standard pomieszczeń sal lekcyjnych i poprawiono jakość mebli poprzez dostosowanie ich do zasad ergonomii, zmieniono niewłaściwie usytuowane pomieszczeń niedostosowanych do nauki i zabawy.
- W obszarze „higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku: liczba ognisk zatruc etologii bakteryjnej spadła w ostatnich 5 latach do jednego, zwiększono zastosowanie, jako materiału dominującego w wyposażeniu pomieszczeń żywnościowo – żywieniowych stali nierdzewnej, co w dużym stopniu wyeliminowało zagrożenie wystąpienia zanieczyszczeń, zdynamizowano wdrożenie systemu zapewnienia jakości HACCP w zakładach produkcji żywności. W zakładach żywienia zbiorowego, nastąpiła zauważalna poprawa jakości zdrowotnej artykułów spożywczych proponowanych do sprzedaży oraz żywności podawanej do konsumpcji na skutek systematycznego poboru prób do badań, co przyczyniło się do spadku liczb odnotowanych zatruc pokarmowych.

4. Upoważnienia udzielone pracownikom PSSE do wykonywania określonych czynności kontrolnych w imieniu PPIS, zawierały elementy określone w § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2009 r. w sprawie zasad i trybu upoważniania pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych lub Głównego Inspektoratu Sanitarnego do wykonywania określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji w imieniu państwowych inspektorów sanitarnych lub Głównego Inspektora Sanitarnego³, zwanym dalej „rozporządzeniem z

² Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 ze zm.

³ Dz.U. z 2010, Nr 2 poz. 10

dnia 31 grudnia 2009 r.” Jednakże badanie akt 40 losowo wybranych podmiotów (obiektów) objętych bieżącym nadzorem sanitarnym w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowania kontrolnego wykazało, że w 29 przypadkach, w których pracownicy PSSE dokonywali kontroli u „przedsiębiorców” przedkładano w momencie wszczęcia kontroli jednorazowe upoważnienia bez podpisu Państwowego Powiatowego Inspektora lub upoważnionej osoby. W upoważnieniach tych obok pieczęci z godłem umieszczano zamiast faktycznego podpisu jedynie *facsimile*. Tym samym naruszono art. 79a ust. 6 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁴, zwanej dalej „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej”. Zastępca PPIS w Bydgoszczy wyjaśniła, że w realizacji kontroli kierowano się przede wszystkim rozporządzeniem z dnia 31 grudnia 2009 r., w oparciu o które wystawiano okresowe upoważnienie. Według niej ww. rozporządzenie to, jako przepis szczególny weszło w życie z dniem 8 stycznia 2010 r. i tym samym zastąpiło treść art. 79a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Ewentualne nieprawidłowości w treści jednorazowego upoważnienia były bez znaczenia skoro pracownicy posługiwali się jednocześnie okresowym upoważnieniem. Zdaniem NIK pracownicy PSSE byli obowiązani posługiwać się upoważnieniem obejmującym wymagania zarówno ww. rozporządzenia jak i ustawy lub dwoma upoważnieniami (np. okresowym i jednorazowym), które zawierają wymaganą treść - w przypadku okresowego upoważnienia - zgodną z § 5 rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2009 r. w sprawie upoważnień, w przypadku jednorazowego upoważnienia - treść zgodną z art. 79a ustawy o działalności gospodarczej.

W trakcie kontroli NIK zaczęto wydawać dwa upoważnienia jednorazowe i okresowe zgodnie z treścią ustawy i ww. rozporządzenia.

Ponadto:

- Niezgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w 7 na 19 przypadków, w których wystąpił obowiązek powiadomienia o kontroli, pracownicy PSSE nie przekazali informacji przedsiębiorcom o zamiarze jej wszczęcia. W sporządzonych przez kontrolerów PSSE protokołach, bezpodstawnie powoływano się na art. 79 ust. 2 pkt 1 i 5 ww. ustawy. Wyjaśnienia Kierownika Sekcji Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi dotyczące zbyt dużych kosztów obsługi pocztowej nie zasługują na uwzględnienie.
- Na 10 badanych spraw, w których zgodnie z art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej pracownicy Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku PSSE nie byli obowiązani do zawiadamiania o wszczęciu kontroli, natomiast w protokołach kontroli nie zamieszczano uzasadnienia braku takiego zawiadomienia, co stanowiło naruszenie art. 79 ust. 7 ww. ustawy.
- Ustalono, że w 4 przypadkach na 40 badanych spraw w protokołach kontroli nie odnotowano czasu rozpoczęcia i zakończenia kontroli, co było niezgodne z treścią obowiązujących w PSSE wzorów protokołów kontroli. Brak takich danych uniemożliwia także rzetelną weryfikację prawidłowości naliczenia kwot, które przedsiębiorca (lub inny podmiot) obowiązany był uiścić w związku z treścią rozporządzenia Ministra Zdrowia

⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.

z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie opłat za czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach urzędowych kontroli żywności⁵ oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 marca 2010 r. w sprawie sposobu ustalenia wysokości opłat za badania laboratoryjne oraz inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁶.

5. NIK zwraca również uwagę:

- na niepodanie (w 1 przypadku) w protokole kontroli podstawy prawnej. I tak pracownik Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotu Użytku w pkt II.2 „Opis stwierdzonych nieprawidłowości z podaniem przepisów, które naruszono” wymienił nieprawidłowości bez przytoczenia wymaganych przepisów,
- niezamieszczenie (w 1 przypadku) w protokole kontroli informacji o dokonanych poprawkach i skreśleniach, które faktycznie miały miejsce. Powyższe skutkowało odrzuceniem wniosku PPIS o ukaranie przedsiębiorcy przez PWIS,
- przywołanie w 12 przypadkach - w związku z wydawaniem decyzji związanych z obciążeniem kontrolowanego podmiotu opłatami - nieaktualnego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004 r. w sprawie opłat za badania laboratoryjne i inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁷.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań organizacyjnych zapewniających:

1. Informowanie przedsiębiorców o zamiarze wszczęcia kontroli w przypadkach nie dotyczących zwolnień z obowiązku informowania.
2. Zamieszczanie informacji o przyczynach wszczęcia kontroli bez zawiadamiania w protokołach kontroli i w książkach kontroli przedsiębiorców.
3. Zamieszczanie w protokołach czasu rozpoczęcia i zakończenia kontroli zgodnie z obowiązującymi wzorami protokołów.
4. Wyeliminowanie przypadków przywołania nieaktualnej podstawy prawnej w wydawanych decyzjach płatniczych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Inspektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁵ Dz. U. Nr 78, poz. 656 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 36, poz. 203

⁷ Dz.U. Nr 20, poz. 193

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków ujętych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.